

ВОЛОНТЕРСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Єгорова О. В.

к.е.н., доцент,

Пикало О. М.

здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»

Полтавський державний аграрний університет

Волонтерство – соціальна діяльність, що здійснюється добровільно та безоплатно, допомога людям, не пов'язаними між собою сімейними, дружніми або сусідськими відносинами. Це форма благодійної діяльності, яка не обмежується фінансовою допомогою, а передбачає безпосередню участь у розв'язанні соціальної проблеми.

Співчуття іншим людям, що проявляється у добровільній та безкорисливій допомозі тим хто її потребує, було та залишається невід'ємною частиною людської цивілізації. Багато релігійних учень, зокрема усі сучасні світові релігії, закликають до милосердя, благодійництва та самі здійснюють соціальне служіння як діяльність з допомоги нужденним. Проте навіть у будь-якому світському середовищі впродовж усієї історії людства завжди були та є люди, для яких допомога іншим є природною потребою, що проявляється, зокрема, у волонтерстві.

Як соціальне явище волонтерський рух у сучасному вигляді зародився 1859 року завдяки швейцарському підприємцю Жану Анрі Дюнану. Ставши випадковим свідком битви під Сольферіно, він був шокований побаченням та запропонував створити організацію, яка б на волонтерських засадах надавала першу медичну допомогу пораненим бійцям незалежно від того, до якої із воюючих сторін вони належали. 1863 року Дюнан заснував Міжнародний комітет Червоного Хреста, мета якого пізніше була сформульована як захист людського життя та здоров'я, запобігання людським стражданням та їх полегшення, незалежно від раси, релігійних та політичних поглядів. Сформованими Дюноном принципами й до сьогодні керуються волонтерські організації в усьому світі. [1]

Альтруїзм, безперечно, властивий й українцям. Давньою українською традицією є толока – спільна добровільна праця, зазвичай односельців, які не брали плату за свою роботу. Так, наприклад, будували церкви, вирубували ліс або всім селом допомагали відбудовувати хати погорільцям.

У XIX столітті на теренах сучасної України почали створюватись різні громадські організації, що опікувались лікарнями для малозабезпечених, притулками для сиріт, інвалідів, безкоштовними їдальнями, школами тощо.

Першими українськими волонтерами можна назвати «сестер милосердя» – вітчизняних добровольців Червоного Хресту, заснованого 1867 р. як Товариство піклування про поранених і хворих воїнів й перейменованого 1879 р. у Російське товариство Червоного Хреста. Під час російсько-турецької та

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»:
матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції*

Першої світової війни сестри працювали у шпиталях та лікарнях, доглядаючи поранених та хворих. Реорганізоване 1918 р. Товариство Червоного Хреста УРСР входило до Союзу товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця СРСР, а з отриманням Україною незалежності є Товариством Червоного Хреста України, яке 29.09.1993 р. стало повноправним членом міжнародного руху.

Наразі волонтери Червоного Хреста та добровольці інших волонтерських організацій допомагають самотнім літнім людям, важкохворим, родинам із дітьми, безхатченкам, постраждалим у надзвичайних ситуаціях та від військових дій, протидіють поширенню соціально-небезпечних хвороб (ВІЛ-СНІД, туберкульозу, а нині й COVID-19) та виконують інші важливі гуманітарні місії.

Так, за період з 2014 по 2018 роки організація Червоного хреста надала постраждалим від воєнних дій на Сході України гуманітарної допомоги на близько 785,4 млн. грн, з яких:

- 573,4 млн грн на допомогу внутрішньо переміщеним особам;
- 86,3 млн грн на медикаменти та обладнання для лікарень;
- 125,7 млн грн на реалізацію інших цільових пакетів та програм. [2]

Слід зазначити що у новітній історії України розквіт волонтерської діяльності припав на важкі часи періоду Революції Гідності, анексії Росією Криму та початку війни на Сході. Без перебільшення можна сказати що у цей надзвичайно складний для України час волонтерський рух об'єднав українське суспільство та набув безпрецедентного масштабу. Саме тоді виникли громадські організації та неформальні групи небайдужих людей-волонтерів, які взяли на себе розв'язання проблем, які не могла вирішити держава. Вони забезпечували українських бійців сучасним обмундируванням, амуніцією, технічними засобами, транспортом тощо, підтримували бойовий дух наших військових гостинцями з домашніми стравами, теплими речами та листами з добрими побажаннями. 2014 року значна допомога була надана також внутрішньо переміщеним особам, які вимушено залишили свої домівки у Криму та на Донбасі, їм допомагали у пошуку житла та роботи, забезпечували речами першої потреби, їжею та одягом. [3]

Найвідомішими з волонтерських організацій та об'єднань які допомагають нашим захисникам на Сході країни, є «Народний тил», «Сестри перемоги», «Народний проект», «Армія SOS», «Повернись живим», «Combat-UA», «Крила Фенікса», Волонтерська сотня «Україна-Світ», Центр «Миротворець», «Волонтерська група Романа Доніка», «Штаб національного спротиву Збаразького району» та низка інших. [1]

Волонтерський рух, причетний до війни на Донбасі, отримав велике суспільне та державне визнання, зокрема, багато організацій та окремі волонтери отримали державні та недержавні нагороди. Активісти волонтерського руху на хвилі народної довіри увійшли до органів державного та місцевого самоврядування. Проте, не можна не відмітити що активність українців у цьому напрямку благодійної допомоги була найбільшою у 2014-

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»:
матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції*

2015 рр., коли майже кожен українець хоча б небагато, але допомагав військовим та переселенцям, а вже з 2016 р. вона набагато зменшилась. Звісно, статистика благодійних пожертв офіційно не ведеться, але за свідченням самих волонтерів суттєво скоротилась як кількість людей, залучених до цієї діяльності, так і суми допомоги. Причин цього кілька, серед яких – покращення матеріального забезпечення військових потреб з різних джерел, погіршення матеріального стану багатьох українців, «вигорання» людей від активної благодійної діяльності, зменшення довіри громадян до волонтерських організацій внаслідок непрозорості використання останніми коштів та випадків піару на допомозі майже не причетних до неї осіб.

На жаль, останніми роками невпинно знижується й загальний ступінь залучення українців до волонтерства взагалі. Так, 2019 року волонтерською діяльністю протягом займалися 9% громадян (що майже на рівні 2012 року, коли цей показник становив 10%), у попередні роки таких людей було набагато більше – 18% у 2018 р., 12% у 2017 р., 14% у 2016 р. та 13% і 2015 р. (13%). Впродовж 2020 року надавали благодійну або матеріальну допомогу людям або громадським організаціям 25% опитаних, що істотно менше, ніж у 2018 р. (38,5%), 2017 (41%), 2016 (42%) та 2015 (47%) рр., і навіть у 2012 р. (29%) [4].

Окрім вище перелічених слід зазначити й інші широко поширені в Україні напрями волонтерської діяльності: просвітництво; профілактика шкідливих звичок (алкоголізм, наркоманія, інші залежності); протидія негативним соціальним явищам (наприклад, насильству в родинях), захист навколишнього середовища; збір речей та гарячі обіди для нужденних; організація дозвілля та відпочинку дітей, людей з обмеженими фізичними можливостями; волонтерство при проведенні масових спортивних, культурних, політичних та інших заходів (так, багато волонтерів були залучені до організації проведення матчів чемпіонату Європи з футболу 2012 року); безоплатний правовий захист окремих категорій населення тощо. 2020 року одним з пріоритетних напрямів волонтерської роботи стало забезпечення потреби медиків та лікарень у масках, респіраторях, захисних щитках та костюмах, дезінфекторів тощо.

В сучасних умовах вкрай необхідне усвідомлення громадськістю та державними органами важливості волонтерського руху та створення умов для його розвитку. Наразі відносини, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності в Україні, регулюються Законом України «Про волонтерську діяльність» № 3236-VI від 19.04.2011 р. (редакція від 03.07.2020 р.). Формування в майбутньому широкої мережі добровольців є одним з важливих шляхів до продуктивної соціальної роботи.

Отже, волонтерський рух в Україні унікальний. Неймовірні зусилля волонтерів у 2014 році допомогли нашій країні вистояти перед загрозами, які постали в той критичний період, що не має аналогів у світовій практиці. Проте, за 2015-2019 рр. частка залучення українців, залучених до волонтерської діяльності, невпинно зменшується. Наразі відсутні дані за 2020 рік, але зараз в

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»:
матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції*

умовах пандемії COVID-19, є надія що українці згуртуються для подолання загальної загрози, як ми вже робили у важкі часи.

Список використаних джерел

1. Волонтерство. *Вікіпедія: Вільна енциклопедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE> (дата звернення: 13.11.2020).
2. Офіційний сайт Товариства Червоного Хреста України: *веб-сайт*. URL: <https://redcross.org.ua/volunteer/general-information/> (дата звернення: 13.11.2020).
3. Матяш М. Українське волонтерство – явище унікальне. Йому завдячуємо суверенітетом. *Укрінформ: веб-сайт*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-jomu-zavdacuemosuverenitetom.html> (дата звернення: 13.11.2020).
4. Громадянське суспільство в Україні: погляд громадян. *Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва: веб-сайт*. URL: <https://dif.org.ua/article/gromadyanske-suspilstvo-v-ukraini-poglyad-gromadyan> (дата звернення: 13.11.2020).

АНАЛІЗ РИНКУ ПРАЦІ ТА УПРАВЛІННЯ ЗАЙНЯТІСТЮ

Захарченко Є. О.

здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»

Чорноморський національний університет ім.і П. Могили

Науковий керівник: Саваріна І.П., к.е.н., доцент

Найбільш складним елементом ринкової економіки є ринок праці, в процесі функціонування якого переплітаються інтереси робітника та роботодавця щодо визначення ціни праці та умов функціонування, а також відображаються практично всі соціально-економічні процеси, що відбуваються в державі.

Сучасну ситуацію, яка склалася в Україні на ринку праці більшість вчених та дослідників вважають неоднозначною, кризовою і такою, що продукує трудову бідність, зниження економічної активності працездатного населення, розшарування населення і, відповідно, зниження якості трудового потенціалу та мотивації до продуктивної діяльності.

Загрозлива ситуація на ринку праці ускладнюється ще й тим, що, незважаючи на щорічне підвищення розміру мінімальної заробітної плати, не спостерігається поживлення обороту на товарному ринку, що, у свою чергу, не дає можливості підприємцям створювати нові робочі місця. Останнім часом особливої актуальності набувають проблеми ефективної зайнятості населення.

Зважаючи на велику кількість проблем, пов'язаних із створенням продуктивного ринку робочої сили, запобіганням зростання масового безробіття та міграції, ринок праці України потребує постійного аналізу та моніторингу.